

Löberöd

av Sylve Åkesson

LÖBERÖD ligger ca 15 km sydväst om Hörby. Det äldsta slottet uppfördes av Anne Brahe på 1620-talet. På Gerhard Buhrmans teckning från 1680-talet syns en huvudbyggnad med två fasta flyglar, allt i två våningar på en hög källare, och i mitten av huvudbyggnaden ett fyrkantigt trapporn. Under 1700-talet ersattes den norra fasta flygeln med en envåningsflygel i korsvirke. Det nuvarande slottet började uppföras 1798 av "Bygge-Hans" Ramel och kom att bli det sista byggnadsverket av Skånes store slottsbyggare. Han dog året därpå vid 75 års ålder och fick kanske inte uppleva slottets färdigställande. Hans Ramel byggde till den norra flygeln och rev det fyrkantiga tornet och på dess plats uppfördes ett nytt åttkantigt torn. Han gjorde även en tresidig utbyggnad åt trädgårdssidan och lade ett nytt sadeltak över hela byggnaden. Till den tresidiga utbyggnaden fanns en förebild på änkesätet Tulllesbo vid Övedskloster, som Ramel lät uppföra 1780 efter ritningar av den berömde arkitekten Jean Eric Rehn, och denne kan också ha blivit anlita vid ombyggnaden av Löberöd. Byggmästare var den även vid Övedskloster verksamme fortifikationsbyggmästaren Johan Niclas Knock från Landskrona. Slottets tegelmurar överputsades på 1820-talet, när excellensen De la Gardie var ägare. Han lät även utföra en kupolartad och lanterninförsedd överdel på den tresidiga utbyggnaden för att skapa ljus till hans bibliotek. Denna kom tyvärr att störa fasadens harmoni. Under De la Gardies ägartid togs också en kanal mellan slottet och ladugården bort. Han lät 1805 uppföra nya ladugårdsbyggnader i tegel, även om Anne Brahes uthusbyggnader från 1631 i kraftig gråsten stod kvar till 1908. Trädgården utvidgades och försågs med orangeri, en engelsk park anlades och träskmarken utdikades så att en liten sjö bildades.

När sätesgården Löberöd bildades vet man inte, men den har tillhört flera av Danmarks och Skånes förnämsta adelsätter. Den förste kände ägaren är riksrådet Christoffer Huitfeldt, som på en gravsten i N. Åsums kyrka skrivs som herre till Löberöd. Han var gift med Öllegaard Trolle från Lillö utanför Kristianstad, och det var troligen hon som förde gården med sig i boet. Deras son kom att bli en av Danmarks mest ryktbara män, rikskanslern och historikern Arild Huitfeldt, som skrev ett omfattande verk om Danmarks äldre historia. Herr Arild blev senare ägare till det gamla Oddersberg vid Helgeå.

Han var dock inte född när föräldrarna 1540 sålde Löberöd till dåvarande ståthållaren på Köpenhamns slott, Eske Pedersen Bille. Denne utsågs senare till rikshovmästare, som var den förnämsta posten i riket. Hans hustru Sophie var dotter till den mäktige och rike Henrik Hartvigsen Krummedige, vilken var danskt och norskt riksråd. Genom henne fick Bille flera gods, däribland Ellinge och Månstorp i Skåne.

Dottern Anne Bille gifte sig med Jens Axelsen Brahe till Vittskövle och förde Löberöd till hans släkt. Deras son Henrik Brahe var gift med Lene Thott och fick dottern Anne Brahe. Hon gifte sig 1592 med riksrådet Steen Maltesen Sehested, som bl.a. var länsman på Varbergs slott, riksmarsk och dansk härförare under Kalmarkriget, som slutade med freden i Knäred 1613. Han dog 1611 i Kalmar och som änka uppförde Anne Brahe slott på sina båda gårdar Löberöd och Viderup. När hon dog 1635 ärvdes egendomarna av hennes halvsyster Else Brahes son, Henrik Ramel till Bäckaskog.

Löberöd kom därefter att innehas från far till son i den Ramelska släkten under mer än 140 år. Henrik Ramel var vid arvfället landsdomare i Skåne och hade Frosta härad i förläning. Han blev sedan under lång tid hovmästare vid Sorö akademi och därefter riksråd och slutade sina dagar som länsman på Möen. När Skåne blev svenskt svor hans son Hans Ramel den svenske kungen trohet och hans ätt introducerades som friherrelig på riddarhuset 1664. Den stora Ramelska förmögenheten i gods och pengar grundlades under hans tid och förökades av sonen Malte, även kallad "rike Ramel". Dennes son Hans Ramel, "Bygge-Hans", fick härigenom medel till sin omfattande byggnadsverksamhet.

Vid hans död 1799 ärvdes Löberöd av dottern Elisabeth Sofia Amalia Ramel och hennes make greve Gustaf Adolf Sparre till Kulla Gunnarstorp, känd som en av sin tids största konstvänner och skapare av en betydande konstsamling på detta slott.

Makarna avstod dock egendomen till sin enda dotter Christina, som samma år gifte sig med dåvarande envoyén i Wien och sedermera en av rikets herrar, greve Jacob Gustaf De la Gardie. Han följde Rutger Macleans exempel från Svaneholm och införde enskifte på godset innan lagen härom kom att träda i kraft. Makarna De la Gardies son dog barnlös före fadern och Löberöd tillföll vid dennes död 1842 brorsonen, överstekammarjunkaren greve Axel Jacob De la Gardie.

Eftersom även han saknade bröstarvingar, sålde han 1863 godset till sin släkting friherre Otto Ramel till Övedskloster. Dennes bror Henrik Alexander övertog köpet. När han 1917 sålde Löberöd gick godset ur slakten Ramels ägo, tills det 80 år senare köptes av nuvarande ägaren friherre Knut Ramel, vars far Stig Ramel växte upp på Viderup. Slottet härjades av en eldsvåda 1982, varvid taket förstördes. En omfattande yttre renovering av byggnaden har nyligen gjorts. Egendomen omfattar ca 500 hektar. Knut Ramel var under många år bosatt i London, där han verkade som bankman, men flyttade tillbaka till Sverige 2009. Lantbruket på Löberöd är idag utarrenderat till en släkting, Fredrik Ramel på Gårdstånga Nygård, och slottet finns i ett eget bolag, Löberöds Slott AB. Slott och park är ej öppna för allmänheten.

Källa: Sylve Åkesson, Skånska slott och herresäten